

Stockholms
stad

**Kemikalie-
smart frisör**

KLOKA VAL FÖR EN
GIFTFRI STAD

Giftritt Stockholm

Stockholms stad har en kemikalieplan och en vision om ett giftritt Stockholm 2030. För att visionen ska nås behöver stadens verksamheter, företag och invånare hjälpa till.

Frisörbranschen är speciellt omnämnd i kemikalieplanen eftersom många av de ämnen som finns i produkter som används på en salong är hälso- och/eller miljöskadliga. Det handlar bland annat om färgämnen i hårfärger eller mjukgörande ämnen i stylingprodukter.

Att vara en kemikaliesmart frisör handlar dels om att välja mindre skadliga produkter men också att hantera det som ändå används på ett kemikaliesmart sätt. Både för den egna hälsan, kundens hälsa samt för miljöns skull. Det handlar även om att ha kunskap om det ansvar som följer vid försäljning av kosmetiska produkter på salong. I den här broschyren får du många handfasta tips på hur just du kan bli en kemikaliesmart frisör.

Mer information hittar du på stockholm.se/kemikaliesmartfrisor

Miljöförvaltningen i Stockholms stad 2017

Miljöförvaltningen bevakar den yttre och inre miljön i Stockholms stad och kemikalier är ett fokusområde. Exempelvis stödjer förvaltningen stadens egna verksamheter i kemikaliearbetet, informerar om kemikaliefrågor och bedriver tillsyn på bland annat frisörsalonger.

Kemikaliesmart frisör

Mars 2017

ISBN 978-91-85125-54-8

Utgivare: Miljöförvaltningen i Stockholms stad inom ramen för EU-projektet NonHazCity

Projektledare: Maria Azzopardi/Elinor Thorbiörnson Mainer

Övriga medarbetare: Katarina Johansson, Tonie Wickman

Foto: Pernilla Strand/Friekosör (sida 3, 4, 5 och 9),

Tony Ottosson/Friekosör (omslag, sida 15),

Karl Forsberg/Johnér (sida 6)

Produktion: Blomquist

Tryck: Edita Bobergs, 13842 Miljöförvaltningen 2016-12

Kemikaliesmarta frisörer

Frisöryrket förknippas med mode, kreativitet och skönhet. Att de kemikalier som används flitigt på salongen kan vara problematiska diskuteras däremot sällan. Men med kunskap, engagemang och relativt enkla åtgärder går det att göra skillnad. Att miljöanpassa sin verksamhet ger inte bara miljö- och hälsovinster. Det kan också ge marknads fördelar om salongen lockar till sig en ny kundkrets av medvetna kunder. Win-win för verksamheten, arbetsmiljön, kunderna och naturen.

Frisörer – utsatt yrkesgrupp

Frisörer är en utsatt yrkesgrupp och tyvärr måste många lämna branschen i förtid på grund av olika problem. Det är vanligt med arbetsskador i form av kontaktallergi, eksem på händer och olika andningsbesvär. Genom att arbeta förebyggande kan de här problemen förhindras eller begränsas och frisören kan fortsätta sin yrkesbana så länge som önskas. Det finns också studier som tyder på att frisörer är mer drabbade än andra när det gäller vissa cancerformer, fertilitetsproblem och fosterskador.

Kundernas hälsa

Även frisörens kunder kan drabbas av allergiska reaktioner i form av rodnader, eksem, blåsor och svullnader. En del reaktioner uppkommer inom ett dygn efter det att behandlingen har skett medan andra dröjer i uppemot en vecka. Därför kan det ibland vara svårt för kunden att koppla reaktionen till frisörbesöket. Symtomen kan vara kvar i flera veckor och bör behandlas av sjukvården.

Om du känner till att din kund har fått en allergisk reaktion ska du anmäla händelsen både till din leverantör och till Läkemedelsverket. Länk till information om anmälan finns på vår hemsida [stockholm.se/kemikaliesmartfrisor](https://www.stockholm.se/kemikaliesmartfrisor)

Det finns studier som visar att vissa hårfärgningsämnen går igenom huden på kunden och ut i blodomloppet. I upp till två dygn går exempelvis färgämnet toluen-2,5-diamin att hitta i kundens urin, efter behandling med hårfärg som innehöll ämnet.¹ Även om det inte finns några kända risker med detta kan det vara bra att känna till att hårbotten faktiskt är en upptagsväg för vissa kemikalier.

¹ Thomas Schettgen, Determination of 2,5-toluylenediamine (2,5-TDA) and aromatic amines in urine after personal application of hair dyes: kinetics and doses, 2010.

Miljön påverkas

År 2011 släpptes det ut cirka 830 ton färgämnen från hårfärgningsmedel i avloppen och detta bara från frisörsalonger i Sverige.² Många av de ämnen som finns i frisörprodukter är miljöskadliga, till exempel siloxaner som kan vara svårnedbrytbara och resorcinol som är mycket giftigt för vattenlevande organismer. När färger och andra hårprodukter sköljs ur hamnar de i stadens reningsverk som inte är byggda för att ta emot och bryta ner alla miljöfarliga kemikalier. Vissa kemikalier kan dessutom störa reningsverkens biologiska processer.

När skadliga kemikalier hamnar i vattendragen kan de störa ekosystemen på många olika sätt. Vissa ämnen kan störa fortplantningen eller könsutvecklingen hos vissa arter. En del ämnen bryts inte ner utan kan lagras i djurens vävnader och sedan spridas uppåt i näringskedjan.

Bra att veta om kosmetiska produkter

Om du säljer frisörprodukter

Hårvårdsprodukter, till exempel hårspray och toningar, räknas till kategorin *kosmetiska produkter* och försäljning av sådana medför vissa förpliktelser. Om du exempelvis säljer hårprodukter direkt till kunden i salongen blir du per automatik en så kallad distributör. Detta innebär att du behöver se till att produkten uppfyller märkningskraven för kosmetiska produkter.

Produkter som direktimporteras från länder utanför EU har oftare brister eftersom de inte alltid uppfyller europeisk lagstiftning. Importerar du dessutom direkt från ett land utanför EU/EES så blir du en så kallad *ansvarig person* och får fler långtgående skyldigheter vad gäller produktens säkerhet, innehåll och märkning. Du har då även en anmälningskyldighet till EU:s kosmetikaregister CPNP. Mer information hittar du på Läkemedelsverkets hemsida.

Rätt märkning

Innan du plockar upp en vara på hyllan till försäljning har du ett ansvar att se till att produkten är korrekt märkt och har den information som krävs. Den vanligaste bristen vid tillsyn gäller den varningstext som måste finnas på exempelvis hårfärger som innehåller allergiframkallande ämnen.

² Emil Nämngren, Reningsmetoder för reducering av hårfärgningsämnen i avlopp från frisörsalonger. En teknisk, ekonomisk och miljömässig utvärdering, Rapport nr 12SV474, KTH, 2012.

Sedan 2014 omfattas kosmetiska produkter av regler för miljöstraffavgifter. Du som säljer kosmetiska produkter (t.ex. hårprodukter) kan behöva betala en miljöstraffavgift på mellan 2 000 och 10 000 kronor om exempelvis en varningstext inte är översatt till svenska.

Hårfärgningsmedel kan orsaka allvarliga allergiska reaktioner. Läs och följ bruksanvisningen. Produkten är inte avsedd för användning på barn under 16 år. Temporära tatueringar med svart henna kan öka risken för allergier.

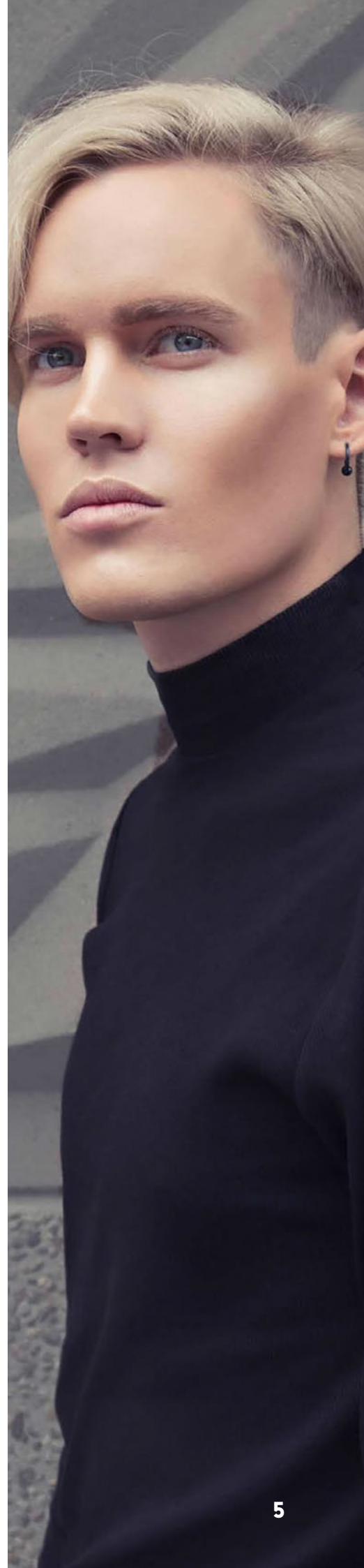
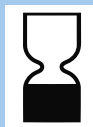
Färga inte håret om

- du har utslag i ansiktet eller känslig, irriterad och skadad hårbotten,
- du har reagerat på hårfärgningsmedel tidigare,
- du har reagerat på en temporär tatuering med svart henna tidigare.

Exempel på varningstext som ska finnas på all hårfärg som innehåller allergiframkallande ämnen.

Krav på märkning och information

- Namn och adress till den ansvariga personen/företaget inom EU/EES.
- Batch- eller satsnummer.
- Innehållsförteckning angivet med INCI-namn. Förteckningen ska föregås av ordet "ingredients".
- Särskilda försiktighetsåtgärder, till exempel varningstext och bruksanvisning på svenska.
- Hållbarhetsmärkning:
Vid hållbarhet <30 månader: "timglas-symbolen" + datum eller "bäst före utgången av" + datum.
Vid hållbarhet >30 månader: "öppenburk"-symbolen med uppgift om hållbarhet efter öppnande.
- Produktens användningsområde ska stå på svenska om det inte tydligt framgår vad produkten är avsedd att användas till.
- Uppgift om mängd angivet i vikt eller volym.

Problematiska ämnen

Det finns en hel del ämnen i frisörprodukter som kan vara problematiska av olika anledningar. Vissa kan ge hudproblem medan andra kan orsaka störningar i naturen om de hamnar där. En del är delvis reglerade i lagstiftning men inte alla. Att helt och hållet undvika skadliga ämnen kan vara svårt som frisör, eftersom de finns i många slags produkter. Men med kunskap går det att efterfråga miljövänligare alternativ och även lära sig att undvika onödig exponering och spridning av kemikalier.

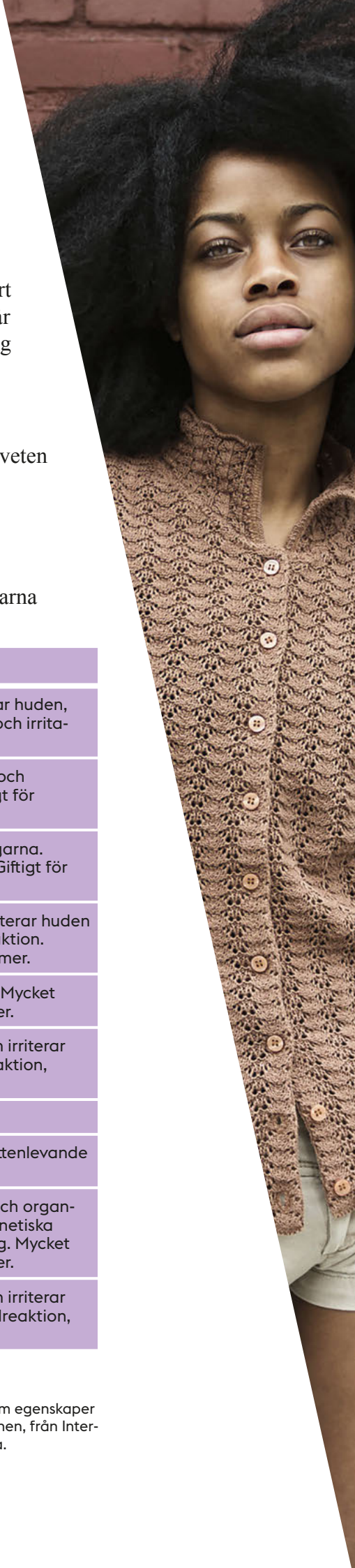
Här presenterar vi ett urval av ämnen som kan vara problematiska av olika anledningar.³ Vilka finns i produkterna på din salong? Att bli kemikaliemedveten är det första steget mot att bli kemikaliesmart.

Hårfärgningsämnen

Många av de ämnen som finns i hårfärg är skadliga för huden, andningsvägarna och miljön. Här listar vi värstingarna som används i hårfärgningsmedel.

Ämnen	Farliga egenskaper
1-naphtol	Skadligt vid hudkontakt och irriterar huden, kan orsaka allvarliga ögonskador och irritation i luftvägarna.
2-methylresorcinol	Kan orsaka irritation i luftvägarna och allergisk hudreaktion. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
4-amino-2-hydroxytoluene	Irriterar huden, ögonen och luftvägarna. Kan orsaka allergisk hudreaktion. Giftigt för vattenlevande organismer.
4-chlororesorcinol	Orsakar allvarlig ögonirritation, irriterar huden och kan orsaka en allergisk hudreaktion. Skadligt för vattenlevande organismer.
Ammonia (ammoniak)	Kan orsaka irritation i luftvägarna. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Ammonium persulfate	Orsakar allvarlig ögonirritation och irriterar huden. Kan orsaka allergisk hudreaktion, allergi och astmasymtom.
Hydrogen peroxide (väteperoxid)	Skadligt vid inandning.
m-aminophenol	Farligt vid inandning. Giftigt för vattenlevande organismer.
p-aminophenol	Kan orsaka allergisk hudreaktion och organskador. Misstänks kunna orsaka genetiska defekter och är farlig vid inandning. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Potassium persulfate	Orsakar allvarlig ögonirritation och irriterar huden. Kan orsaka en allergisk hudreaktion, allergi och astmasymtom.

³ Ämnena är listade med de så kallade INCI-namn som måste stå på produkterna. Information om egenskaper har vi hämtat från Europeiska kemikaliemyndigheten ECHA och, gällande hormonstörande ämnen, från Internationella kemikaliesekretariatet. Mer information om ämnena på listorna finns på vår hemsida.

p-phenylenediamine (PPD)	Giftigt vid hudkontakt och inandning. Kan orsaka en allergisk hudreaktion. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Resorcinol	Hormonstörande och orsakar allvarlig irritation på hud och ögon. Kan orsaka allergisk hudreaktion. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Toluene-2,5-Diamine (PDT) och Toluene-2,5-diamine sulfat	Skadligt vid hudkontakt och inandning. Kan orsaka allergisk hudreaktion. Giftigt för vattenlevande organismer.

Konserveringsmedel

Konserveringsmedel finns framförallt i produkter som innehåller vatten. Detta för att de inte ska bli angripna av mögel och bakterier utan hålla ett tag. De finns i exempelvis hårfärgningskräm, schampo och hårmousse. Flera av dessa ämnen är dessvärre allergiframkallande eller miljöskadliga. Någon har även hormonstörande effekter. Det är omöjligt att undvika konserveringsmedel men genom att efterfråga miljömärkta produkter kan de värsta undvikas.

Ämnen	Farliga egenskaper
2-bromo-2-nitropropane-1,3-diol	Skadlig vid hudkontakt och kan orsaka irritation i luftvägarna. Mycket giftigt för vattenlevande organismer. Formaldehydfrigörare*.
5-bromo-5-nitro-1,3-dioxane	Kan orsaka en allergisk hudreaktion och irriterar huden. Mycket giftigt för vattenlevande organismer. Kan brytas ned till formaldehyd.
BHA	Misstänks kunna orsaka cancer samt skada fertiliteten och foster. Irriterar huden och ögonen. Giftigt för vattenlevande organismer.
BHT	Hormonstörande. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Cetrimonium chloride	Mycket giftig för vattenlevande organismer.
Diazolidinyl urea	Orsakar allvarlig ögonirritation. Formaldehydfrigörare*.
DMDM hydantoin	Formaldehydfrigörare*.
Formaldehyde	Kan orsaka cancer och misstänks kunna orsaka genetiska defekter. Giftigt vid hudkontakt och inandning.
Imidazolidinyl urea	Kan orsaka allergisk hudreaktion. Formaldehydfrigörare*.
Methylchloroisothiazolinone (MCI) och methylisothiazolinone (MI)	Kan orsaka en allergisk hudreaktion och irritation i luftvägarna. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Zinc pyrithione	Orsakar allvarliga ögonskador. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.

* Ett ämne som kan frigöra ämnet formaldehyd, se formaldehyde i ämneslistan.

Doftämnen

Många doftämnen är allergiframkallande, vare sig de kommer från naturen eller är framtagna på syntetisk väg. Genom att välja parfymfria produkter i så stor utsträckning som möjligt så slipper du onödig exponering för allergiframkallande ämnen.

Doftämnen behöver inte redogöras på produktens innehållsförteckning med undantag för 26 kraftigt allergiframkallande ämnen. Några av dem hittar du i listan nedan och övriga finns på stockholm.se/kemikaliesmartfrisor

Ämnen	Farliga egenskaper
Butylphenyl methylpropional	Kan skada fertiliteten och foster. Irriterar huden och kan orsaka allergisk hudreaktion.
Citral	Irriterar huden och kan orsaka allergisk hudreaktion.
Citronellol	Irriterar huden och kan orsaka allergisk hudreaktion.
Coumarin	Giftigt vid hudkontakt och inandning. Kan orsaka allergisk hudreaktion. Giftigt för vattenlevande organismer.
Hexyl Cinnamal	Kan orsaka allergisk hudreaktion. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde	Kan orsaka allergisk hudreaktion.
Limonene	Irriterar huden och kan orsaka allergisk hudreaktion. Mycket giftigt för vattenlevande organismer.
Linalool	Irriterar huden och kan orsaka allergisk hudreaktion.

Siloxaner

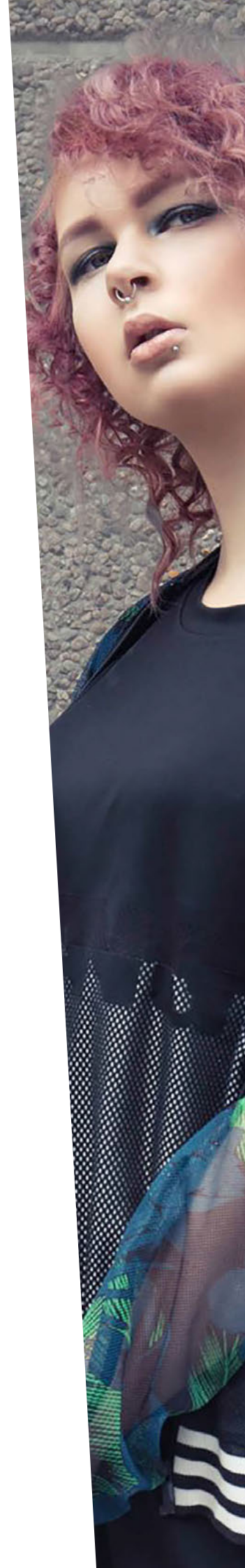
Siloxaner används bland annat i hårvårdsprodukter för att göra håret mjukt och anti-statiskt. De är flyktiga ämnen som därför sprids lång väg och vissa har återfunnits i djur långt bort från civilisationen.

Ämnen	Farliga egenskaper
Cyclomethicone, samlingsnamn för bland annat cyclohexasiloxane, cyclopentasiloxane och cyclotetrasiloxane	Misstänks kunna skada fertiliteten. Kan orsaka skadliga långtidseffekter på vattenlevande organismer.

Övrigt

I listan nedan finns ämnen som inte platsar i de andra kategorierna. Det är ämnen som används för att justera pH-värdet i produkten eller som är verksamma i permanentväska.

Ämnen	Farliga egenskaper
Ammonium thioglycolate	Kan orsaka allergisk hudreaktion.
Ethanolamine (MEA)	Skadligt vid hudkontakt och inandning. Misstänks kunna skada fertiliteten och foster.
Glyceryl thioglycolate	Kan orsaka allergisk hudreaktion och är skadligt för vattenlevande organismer.
Thioglycolic acid	Giftigt vid hudkontakt och inandning. Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon.

Alternativa produkter

I och med att miljömedvetenheten ökar i samhället ökar också utbudet av miljöanpassad kosmetika på marknaden. Men det är inte helt enkelt att hitta alternativa och miljövänliga produkter.

Miljömärkningar

Svanen, EU-Ecolabel och Bra Miljöval är exempel på miljömärkningar som begränsar ämnen med farliga egenskaper. Tyvärr är det i dagsläget bara ett fåtal proffsprodukter som är miljömärkta. Däremot går det att hitta miljömärkta schampon, balsam och stylingprodukter för konsumentbruk på marknaden.

Grön salong

Grön salong är ett miljöcertifieringssystem för salonger som har valt bort att arbeta med de mest problematiska ämnena i frisörbranschen. På deras hemsida finns listor på ämnen och produkter som inte får förekomma på deras certifierade salonger. Där finns också en lista med produkter som är godkända enligt deras kriterier. Vid anslutning till Grön salong förbinder du dig att göra vissa miljövänliga åtaganden. Du får sedan en dekal att sätta på dörren för att visa kunderna att du tar miljöfrågan på allvar. En kemikaliesmart frisör kan givetvis följa Grön salongs rekommendationer utan att för den skull certifiera sig.

Naturprodukter

Att en produkt till viss del innehåller naturliga och/eller ekologiska ingredienser är ofta miljömässigt bra men ger ingen garanti för att produkten inte kan innehålla skadliga ämnen. Enligt EU:s kemikalielagstiftning måste industriframställda ämnen undersökas för vilken påverkan de kan ha. Något sådant krav finns inte för ämnen som är utvunna från naturen. Vill du välja produkter med naturligt och/eller ekologiskt ursprung ger certifieringssystemen COSMOS eller NaTrue en bra vägledning.

En del så kallade ekofrisörer använder sig av exempelvis hårfärgande örter. Det kräver dock kunskap och ett helhetstänk på salongen. För att färgerna ska fungera som de ska kan exempelvis inte alla typer av balsam och hårstylingprodukter användas.

Varning för greenwash

Det finns de som vill rida på den gröna vågen och förpackar sina konventionella produkter så de får en miljövänlig prägel, så kallad greenwash. Förpackningen kan exempelvis vara prydd med gröna löv och ordet ”Eco”. För att genomskåda dessa produkter finns inga genvägar. Det är bara att granska innehållsförteckningen och ställa krav på leverantören.

Åtgärder för en kemikaliesmart frisör

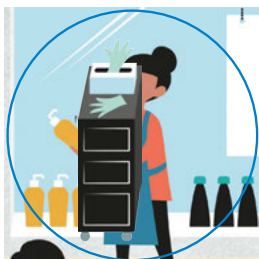

1. Välj kemikaliesmarta produkter

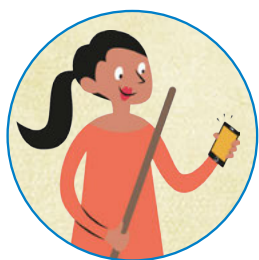
Börja med att skaffa kunskap om de produkter du använder och ämnena som finns däri. Listor med problematiska ämnen hittar du på sidorna 6–8.

- Välj gärna parfymfria produkter.
- Välj/efterfråga miljömärkta produkter.
- Snegla på de produktlistor som organisationer som Grön Salong tar fram, mer information på sidan 9.

2. Kontrollera märkningen på varorna du säljer

När du plockar upp dina varor i försäljningshyllan måste du kontrollera att de är korrekt märkta och har den informationen som krävs. Se listan i faktarutan på sidan 5.

3. Håll dig uppdaterad

Anmäl dig till Läkemedelsverkets nyhetsbrev så får du information om förändringar i lagstiftningen gällande i kosmetiska produkter. Länk finns på vår hemsida.

4. Vårda händerna

Tvätta händerna lagom mycket och använd handkräm, gärna parfymfri. Ta av ringar, klockor och armband innan du gör en behandling eftersom kemikalier kan fastna därunder.

5. Använd engångshandskar

Se till att händerna är rena och torra innan du tar på handskarna. Om du ska använda dem under en längre tid kan det vara lämpligt med ett par tunna bomullsvantar under, då håller sig huden torr. Använd sedan handskarna under hela arbetsmomentet men ta av dem innan du tar i andra saker. Återanvänd dem inte utan kasta dem direkt. Använd engångshandskar vid exempelvis schamponeering, färgning, blekning och permanent.

- Handskar av polyeten läcker ofta i sömmarna och bör undvikas.
- Handskar av latex är allergiframkallande och bör även de undvikas.
- Handskar av nitril är ett bra alternativ men även de kan innehålla allergiframkallande ämnen, därför bör du välja en nitrilhandske som är ”acceleratorfri”.
- Handskar av vinyl kan innehålla hormonstörande ftalater, däremot är de bra ur allergisynpunkt. Leder du av eksem bör du därför välja en vinylhandske men se till att den är ”puderfri” och ”ftalatfri”. Gärna med en bomullshandske under.

6. Använd nickelfria redskap

Metallföremål som saxar, klamrar och kammar kan innehålla allergi-framkallande nickel. Ställ krav på leverantörer vid nyinköp. Nickeltest för verktyg finns dessutom att köpa på apotek.

7. Klipp innan färgning

Ett nyfärgat hår kan släppa ifrån sig kemikalier i upp till sex veckor. Därför bör du klippa kundens hår *innan* du färgar, bleker eller permanentar det. Då slipper du få kemikalierna på händerna.

8. Se över ventilationen

En bra ventilation är viktig för frisörers hälsa. Många ämnen som finns i hårprodukter verkar irriterande på luftvägarna och kan dessutom förstöra de naturliga reningsmekanismer som finns där. Ibland kan kemikalierna orsaka astma.

Allmänventilationen är generellt inte tillräcklig på en frisörsalong utan bör kompletteras med ett dragskåp eller punktutsug där kemikalierna blandas till. Att ha ett punktutsug över kundstolen där kemikalierna appliceras kan också vara en god idé. Se till att anläggningarna installeras, placeras och handhas på rätt sätt så att kemikalierna inte sprids i lokalen. Alla anställda bör till exempel få en genomgång i hur en punktsug fungerar.

Investeringar av det här slaget minskar risken för luftvägssjukdomar och onödig sjukfrånvaro. Det är salongägarens ansvar att se till att ventilationen är anpassad till verksamheten. Glöm inte bort att ventilationssystemet ska kontrolleras och underhållas regelbundet.

Det bästa sättet att undvika att andas in hälsofarliga kemikalier är så klart att välja bort de skadligaste produkterna ur sortimentet.

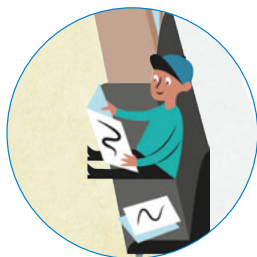

9. Skydda foster från skadliga kemikalier

En gravid frisör bör berätta om graviditeten för sin arbetsgivare så tidigt som möjligt för att en riskbedömning ska kunna göras. Utförs arbetet säkert eller innebär det en risk för att utsättas för ämnen som är cancerframkallande eller kan påverka foster eller arvs massa? Viktigast är att säkerställa att frisören arbetar med handskar och skyddar sig från hudkontakt med exempelvis hårfärgningsämnen. En egenföretagare har själv ansvar för att arbetet fortskrider säkert.

Som anställd frisör finns det också möjlighet att ansöka om graviditetspeng, även om det beviljas med tanke på den fysiska arbetsbelastningen snarare än på den kemiska.

Det är självklart inte alltid lätt att se om en kund är gravid. Men om det framgår så bör du avråda kunden från att behandla håret med starka kemikalier som hårfärg, blekmedel och permanentvätskor då kunskapen om hur dessa ämnen kan påverka foster är bristfälligt. I Danmark avråds gravida kvinnor från att färga håret.

10. Färga inte håret på barn under 16 år

Ju tidigare i livet en person börjar färga håret, desto större är risken att hen hinner utveckla en allergi mot något av ämnena i hårfärgen. När väl en allergi uppstått så får personen ofta dras med den hela livet och det enda som hjälper är att undvika det aktuella ämnet. På de flesta hårfärger finns därför en varningstext om att produkten inte är avsedd att användas på barn under 16 år.

11. Färga inte håret på känsliga kunder

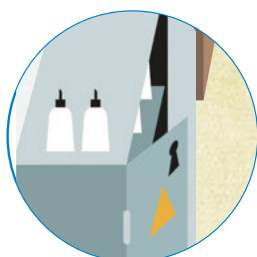
Fråga kunden om hen har reagerat på hårfärgningsmedel tidigare och avråd i så fall från färgning. Det är också relevant att fråga efter reaktioner på eventuella tillfälliga svarta tatueringar då färgämnen som används kan vara desamma. Om en kund har utslag i ansiktet eller har en känslig, irriterad och skadad hårbotten bör du diskutera med kunden om lämpligheten i att genomföra en behandling.

12. Snåla på produkterna

Använd inte mer än vad som krävs när det gäller schampo, hårfärg eller stylingprodukter. Blanda exempelvis inte till mer färg än vad du tror går åt. Läs dessutom alltid bruksanvisningen noga och följ den.

Som frisör kan du resonera med kunden om färgning är nödvändig. Ibland behandlas kanske hår i onödan, ett helt långt hår färgas fast det hade räckt med att bara göra något åt utväxten.

13. Hantera kemikalierester rätt

Reningsverken är inte byggda för att ta emot kemikalier. Undvik därför så långt det går att skölja ur hårfärger och liknande i avloppet.

- Anlita ett avfallsbolag som är godkänt för att transportera farligt avfall.
- Häll överblivna färg- och toningsprodukter i en sluten och kemikaliebeständig behållare, ämnen som kan reagera med varandra bör hållas isär. Avfallsbolaget kan svara på frågor kring hur förvaringen och hanteringen ska gå till.
- Torka av färgen från det färgade håret med ett papper så gott det går innan ursköljning. Lagg pappret i soptunna med lock.
- Torka bort färgrester från skålar och redskap med ett papper innan diskning och lagg pappret i soptunna med lock.
- Skölj inte av färgresterna från foliet innan du lägger det i behållaren för metallförpackningar. Se till att behållaren har lock.
- Använd gärna en engångsmössa vid slingor. Kasta den tillsammans med färgresterna från håret i soporna efter behandlingen.

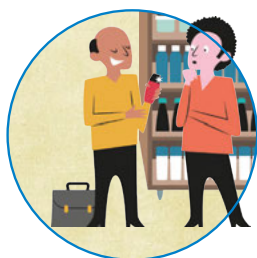

14. Skaffa rutiner för städning och sophantering

- Var noga med att inte smutsa ner ytorna i salongen med frisörprodukter.
- Använd parfymfria och miljömärkta städprodukter.
- Om du säljer elektriska produkter på salongen, till exempel hårföner eller plattängar, är du även skyldig att ta emot motsvarande uttjänta varor. Se därför till ha rutiner för att ta emot kundernas elavfall.

Investera i en avloppsreningsanläggning

Med en ozonbehandling av salongens avloppsvatten kan nästan allt (99 procent) hårfärgningsmedel renas lokalt. Det är dock en kostsam anläggning som passar bäst på stora salonger eller där flera frisörer har möjlighet att dela avlopp, rening och kostnader. En reningsanläggning med aktivt kol, så kallad aktivt kol adsorption, är ett mycket billigare alternativ men dock inte riktigt lika effektivt (75 procent av färgen renas bort).

15. Ställ krav och höj din röst

Påverka marknaden i rätt riktning genom att ställa krav på din leverantör. Be även om stöd i ditt kemikaliearbete genom att exempelvis kontakta fackförbund och branschorganisationer.

Bra att veta om lagstiftning

Egenkontroll

När du bedriver en verksamhet som kan innebära risk för människors hälsa och miljö ska du enligt miljöbalken ha en egenkontroll. Frisörsalonger räknas till sådana verksamheter. Hur egenkontrollen ska se ut kan variera beroende på hur omfattande verksamheten är.

Här är några viktiga punkter som bör finnas nedskrivna:

- Ansvarsfördelning över verksamhetens olika delar.
- Rutiner för städning och rengöring, inklusive eventuellt smittrening av redskap och instrument.
- Rutiner för underhåll av lokalens inredning och utrustning.
- Rutiner för riskbedömning (till exempel hur kunder med känslig hud och eksem ska behandlas).
- En förteckning över de kemiska produkterna som används, till exempel städprodukter. Förteckningen ska omfatta produktnamn, farlighet, årsförbrukning och användningsområde för produkterna.

Tillsyn

Ibland gör myndigheter tillsyn på frisörsalonger, det kan till exempel vara Arbetsmiljöverket eller kommunens miljöförvaltning. Vid miljöförvaltningens tillsyn kan flera delar av verksamheten kontrolleras som exempelvis din egenkontroll, innehåll i de produkter som yrkesmässigt används på kund och märkning på de produkter som säljs vidare till kund. Arbetsmiljöverket kan bland annat komma att kontrollera kemiska arbetsmiljörisker samt lokalens utformning och ventilation för att se att den är anpassad efter verksamheten.

Miljöförvaltningens tillsyn är avgiftsfinansierad. Regeringen har beslutat att verksamheten – i det här fallet frisörsalongen – ska betala för den tid som tillsynen tar.

Regler för att skydda hälsa och miljö

Det är flera olika regelverk som styr innehållet i och hanterandet av kosmetiska produkter. En del regler är samma inom hela EU, som exempelvis kosmetikaförordningen. Den finns främst för att skydda människors hälsa. De miljörisker som kan finnas med de ämnen som finns i produkterna omfattas istället av EU:s kemikalielagstiftning Reach.

Nedan listas lagstiftning som berör dig som frisör.

Förordning (EG) nr 1223/2009 om kosmetiska produkter

Reach (EG) nr 1907/2006 (bilaga XVII)

CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008 om klassificering och märkning

Förordning (2013:413) om kosmetiska produkter

Läkemedelsverkets föreskrifter (LVFS 2013:10)

Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1985:18 Frisörarbete, AFS 2009:2 Arbetsplatsens utformning och AFS 2011:19 Kemiska arbetsmiljörisker)

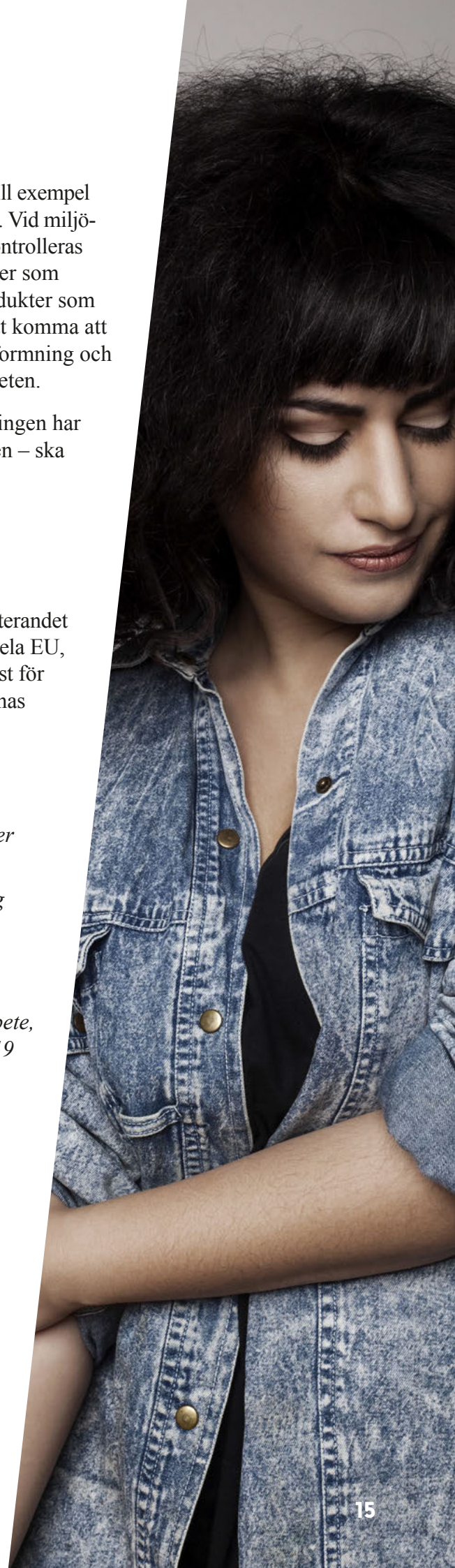
Miljöbalken (1998:808)

Förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter

Avfallsförordningen (2011:927)

Läs mer

På följande hemsidor kan du läsa mer:
stockholm.se/kemikaliesmartfrisor
nonhazcity.eu/sv
lakemedelsverket.se
gronfrisor.se

Är du en kemikaliesmart frisör? Om inte är det dags att bli.

Att vara en kemikaliesmart frisör handlar dels om att välja mindre skadliga produkter men också att hantera det som ändå används på ett smart sätt. Både för den egna hälsan, kundens hälsa samt miljöns skull.

I den här broschyren får du många handfasta tips på hur just du kan bli en kemikaliesmart frisör.

**Denna broschyr är framtagen av Miljöförvaltningen i
Stockholms stad inom ramen för projektet NonHazCity**